ՅՈՒՆ-ՅԱՂ

ՕՐԱԹԵՐԹ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ

№ 209 Հինգշաբթի 28 (նոյեմբերի) ՏԱՐԻ ՉՈՐՐՈՐԴ

1896

Տարին 10 բուրլի, կես տարի՝ 6 բուրլի, երեք ամիս՝ 3 բ. 50 կ.
ամիսը՝ 1 բ., հատ՝ 5 կ.

Խմբագրատեղին տալիս է Թիֆլիս Редакція „Нор-Дар“.

Խմբագրատեղիս բոլոր ե ամեն տեսակ գրություններ պետք է ուղղել 3-րդ տիկն 3-ը: Ցայտագրությունները ընդունվում են ամեն օր (բացի առ օրերից) առավոտ 9-ից մինչև 2 ր., ցայտագրությունները՝ 3 ր. կոպեկից մինչև 3 կ., տեսակի կարգադրության համար:

ՅՈՒՆ-ՅԱՂ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնված 1897-ին Կոստանդնուպոլսում ազգասեր հայ մտավորականների կողմից

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ներածական — Հ. Պ. Գ. — Ֆրանսական հարցը — Ընդհանրական ակնարկ — Ծագումն ազգանունների — Հայերեն գրականության ներկայ վիճակը — Հոգեբանական ակնարկներ — Ազգային դպրոցներ — Ազգային ոգին — Ազգային ոգին և ազգային կրթություն — Ազգային ոգին և ազգային կրթություն — Ազգային ոգին և ազգային կրթություն

ԳՍՀՎԳՍՅԺ

Ֆրանսիայի ներկայիս նախարարների մասին հետաքրքրական տեղեկություններ է հաղորդում «Daily Mail»-ի Փարիզի թղթակիցը։ Ըստ նրա՝ Ռիբոն ամենից շատ է սիրում ձկնորսությունը։ Ամեն անգամ, երբ նա ազատ ժամանակ է ունենում, նա գնում է Ֆրանսիայի հարավ-արևմտյան նավահանգիստներից մեկը, որտեղ ունի մի փոքրիկ առագաստանավ, և ամբողջ օրերով ձկնորսությամբ է զբաղվում։ Ռիբոն ամենից շատ սիրում է ձկնորսության այն տեսակը, որ կոչվում է «Deep sea fishing»։ Այդ նպատակով նա ունի մի հատուկ նավակ, որ կարող է ծովի մեջ հեռու գնալ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՐՈՒԿՏՈՒՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՐՈՒԿՏՈՒՐԱՆ ԻՐ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

(«Տար-Վար»-ի թղթակցութիւն)

ՓԱՐԻԶ, 19 Նոյեմբ. Մեր Ազգային Ս. Ժողովի նախագահ Պ. Ալեքսանդր Ծատուրեանի Փարիզ գալուն առթիւ, Ֆրանսիոյ հայ գաղութի ներկայացուցիչները, ի պատիւ նորա, կազմակերպեցին ճաշկերոյթ մը, որ տեղի ունեցաւ Նոյեմբեր 17-ին, Ֆրանսիոյ Ազգային Ժողովի ճաշարանին մէջ։ Ներկայ էին ընդհանուր 47 հոգի։ Ճաշկերոյթին նախագահեց Պ. Ալեքսանդր Ծատուրեան։ Ներկայ էին Ֆրանսիոյ Ազգային Ժողովի անդամներ Պ. Ժան Ժորէս, Պ. Ֆերտինանտ Պուիսսոն, Պ. Ֆրանսուա Տեթրէ, Պ. Ժան Ռայնախ, Պ. Ժան Ժաքսոն, Պ. Ժան Ռիշար

ին և քաէարկութեամբ, այդ վայրց անտի յարուցեալ հարցը կարգադրել Գ. գաւառապետը համաձայն պ. կառավարչապետի հրամանին մի գրութեամբ հրաւիրեց վաճառականներին և 25 ձայնով ընդդէմ 5-ի վճռից կիրակինները ամբողջ օրը խանութները փակել։ Պէտք է յիշել, որ վաճառականների մեծ մասը ձեռնապահ էր մնացել այդ գործին իառնուելուց։

Զարմանալի է մի կարգ մարդկանց պատգութիւնը, որոնք կիրակինները փակելը իրենց պատուին վիրաւորանք են համարում, պատճառաբանելով թէ, ինչ-չու գործատէրների խնդրանօք է այդ գործը կատարւում։

Աիր պարոններ, դուք ինքներդ պատեցէք, հանելի էր Ձեզ, երբ մի քանի տարի առաջ դուք ինքներդ էիք այդ յաւով ապրում. ինչու այդպէս չատ մոռացաք Ձեր անցեալը. մի յիա նայեցէք էլ։

Սև.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ

«Daily Chronicle»-ը հաղորդում է, որ ազատամիտ կուսակցութեան մասնաժողովը կը գումարուի Լիւբրպուլում, քննելու համար քաղաքական նոր ծրագիրը։ Ինչպէս լսում է, այդ ծրագիրը արդէն ոչ մի նմանութեան չի ունենալ նիւկասլի այն նշանաւոր ծրագրի հետ, որ հիմք եղաւ 1892 թուի պարլամենտական ընտրութիւնների համար։ Հայաստանի և նրա անկախութեան տեղնոր ծրագրի մէջ մտցւում է Իռլանդիան և Home rule-ը, և մինչև անգամ այնպէսի օրինագծեր, որոնք զուտ տեղական բնաւորութիւն ունին, որոնք էլ վերացուած են ներկայումս ազատամիտների ծրագրից։ Լրագրերից մի քանիսն իրրև լուր հաղորդում են, թէ չատով կը ընդարձակուի լորդ Ռոզբերու և սէր Հարկուրի միջև եղած գաղտնի գրագրութիւնը։ Ասում են, թէ այդ գրագրութեան մէջ անակնկալ չատ բան կայ հասարակաց կարծիքի համար։ Նրա մէջ ապացոյցներ առաջ կը բերուին, որ 1) լորդ Ռոզբերին լաւ է տրել ազատամիտ կուսակցութեան պարագլխութիւնից հեռանալով և 2) Հարկուրը աչ մի դէպքում չպէտք է նրա յաջորդը լինի։

ՍԳԱՆԻԱ

—

Փիլիպպեան կղզիներից հասած վերջին տեղեկութիւնները խիստ ծանր տպաւորութիւն են գործում Սպանիայում։ Թէև, ինչպէս երեում է Մադրիդում ստացուած տեղեկութիւններից, կուսի մէջ առաջնութիւնը մնում է ապստամբների զօրքերի կողմը և ապստամբներից չատ են կոտորւում, բայց և այնպէս միևնոյն տեղեկութիւններից երեում է, որ ապստամբութիւնը հետզհետէ աւելի ու աւելի է տարածւում և արդէն Լիւցոն ու Հարևան կղզիներն էլ ապրատամրած են։ Ապստամբների թիւը 40,000 ից աւելի է. նրանք լաւ են կազմակերպուած, զրամական տնագին միջոցներ, նոր սիստեմի զէնք ու թնդանօթներ ունեն և առողջապահական մասն էլ լաւ է. նրանք յամառութեամբ պաշտպանում են իրենց դիրքերը և յաճախ յարձակումներ են գործում։ Սպանիայում հասատա համոզուած են, որ իրերի դրութիւնը Փիլիպպեան կղզիներում Կուբա կղզու դրութիւնից պակաս ծանր չէ։

ՍԵՐԲԻԱ

—

Սերբիայի թագաւորի ճանապարհորդութեանը լրագրները քաղաքական նշանակութիւն են տալիս։ Ալէքսանդր թագաւորը թէ Աւստրիա-Ունգարիայում և թէ Իտալիայում ամենասիրալիր ընդունելութիւն է գտել։ Ասում են, որ Պապի հետ ունեցած տեսակցութեան ժամանակ թագաւորը խնդրել է, որ Պապը Սերբիայումն էլ մի կաթոլիկ եպիսկոպոս հաստատէ։ Ինչ կրվերաբերի Աւստրիա-Ունգարիային, լրագրների ասելով, երիտասարդ թագաւորը այն կարծիքն է յայտնել, որ Սերբիայի մտերմութիւնն Աւստրիայի հետ կարող չէ արգելք լինել Սերբիային իր դրացի Աւստրիա-Ունգարիայի հետ էլ մտերմական կապեր հաստատելու։ Գան լրագրներ, որոնք թագաւորի ճանապարհորդութեանն ոչ մի քաղաքական նշանակութիւն չեն տալիս և կարծում են, թէ դա կապուած է ամուսնական խնդրի հետ։

ՀԵՌԱԳՐՆԵՐ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 26 Դեկտեմբեր.—Նոյեմբերի 25-ին, երեկոյեան ժամը 8-ին, Թագաւոր Կայսրը և Թագուհի Կայսրուհի Ալէքսանդրա Փեոդորովնան Ցարսկոյէ Սելոյից ժամանեցին Պետերբուրգ։

ՈՒԱՇԻՆԳՏՈՆ.—Կոնգրեսին ուղղած իր այսօրուայ յայտարարութիւնը նախագահը սկսում է նրանով, որ մտահոգիչ է լինում Հայաստանի վրայ և ի նկատի է կացուցանում, թէ բոլոր մէջոցները Ձեռք էին առնուած, որպէսզի Թիւրքիան կատարէ Ամերիկայի կառավարութեան նրան արած պահանջները։ Գլուէլենդը կարծում է, որ Թիւրքիայի պատասխան այժմեան ցաւալի կարգերին, որոնք այնպիսի հակապատկեր են ներկայացնում 19 դարուս դարու հետ, այլ ևս երկար չի կարելի համբերել, դա վիրաւորական է քրիստոնեայ աշխարհի համար։ Այժմեան հանգամանքներում կարելի չէ Կուբայի ապստամբներին պատերազմող կողմ ճանաչել։ Ձեռայ յայտարարութեան մէջ ցաւակցութեամբ խօսւում է այն գժտարութիւնների մասին, որոնց դէմ սպանիացիները հարկադրուած կըլինին կռուել։ Այնուհետև նախագահը հաւատում է, որ Վենեցուէլլայի համար եղած վէճը կըվերջանայ։ Սակագների խնդրի վերաբերմամբ յայտարարութիւնը բաւականանում է միայն գոյութիւն ունեցող օրէնքի պաշտպանմամբ։ Ի վերջոյ Կլիւէլենդը յայտարարում է, թէ կառավարութիւնը պիտի հրաժարուի բանկային գործերից և իր զրամական գործառնութիւնները սահմանափակի այն զումարների ստացմամբ, որ յանձն է առնում ժողովուրդը պետական ծախքերը ծածկելու համար։

ՊԱՐԻԶ.—Պատգամաւորների ժողովի Արմատական Միշելէնը հարցապնդում է անում Մադագասկարի մասին կառավարութեան բացատրութիւններից յետոյ, ժողովը, 431 ձայների մեծամասնութեամբ ընդդէմ 93-ի, բաւարկում է կուսակցութեան ընդունած հասարակ բանաձևը հերթական գործերին անցնելու։

ԲԵԼԳՐԱԴ.—Ուսքիւրից ստացուած հաւաստի տեղեկութիւններից երեում է, որ Թուրք իշխանութիւնը քննութեան է առել հանգուցեալ միարապետ Մեֆոդիի քրոջ բողոքը, որ ասում է, թէ իր եղբայրը թունաւորուած է եղել իր յոյն հակառակորդների ձեռքով։

Պատասխանատու խմբագրի՝
ՄԻՆԱՍ ԲԵՐԲԵՐԵԱՆ

Հրատարակիչ՝
ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

Ազգրկովկասեան երկաթուղի

—

Մարդատար գնացքը Թիֆլիսից Բաթում դուրս է գնում առաւօտեան ժ. 9-ին 30 ր. և Բաթում հասնում է երեկոյեան ժ. 9-ին 45 ր.

Պատարագի գնացքը Թիֆլիսից Բաթում դուրս է գնում կիրակուայ ժ. 1-ին 10 ր. և հասնում է Բաթում առաւօտեան 7 ժ. 40 ր.։

Պատարագի գնացքը Թիֆլիսից Բաթում դուրս է գնում երեկոյեան ժ. 6-ին 50 ր. և Բաթում հասնում է առաւօտեան ժ. 8-ին 15 ր.։

Մարդատար գնացքը Բաթումից Թիֆլիս դուրս է գալիս առաւօտեան ժ. 9-ին 40 ր. և Թիֆլիս հասնում է երեկոյեան ժ. 9-ին 55 ր.։

Պատարագի գնացքը Բաթումից Թիֆլիս դուրս է գնում կիրակուայ ժ. 11-ին 20 ր. Թիֆլիս է հասնում կիրակուայ ժ. 12-ին 25 ր.։

Պատարագի գնացքը Բաթումից Թիֆլիս դուրս է գալիս կիշերուայ ժ. 11-ին 5 ր. և Թիֆլիս հասնում է կիրակուայ ժ. 5-ին 50 ր.։

Ապրանքա-մարդատար գնացքը Թիֆլիսից Գանձակ դուրս է գնում երեկոյեան 7 ժ. 27 ր. հասնում է Գանձակ առաւօտեան 7 ժ. 40 րոպէին։

Ապրանքա-մարդատար գնացքը Գանձակից Թիֆլիս դուրս է գալիս երեկոյեան 6 ժ. հասնում է Թիֆ. 7 ժ. 35 րոպէին։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ШОКОЛАДЪ
Совершенно
БЕЗЪ ВСЯКИХЪ
ПРИМѢСЕЙ
Избѣгать поддѣлокъ
С.СІУиК°
МОСКВА.
(М.) 52—3

„Грѣхи Молодости“
ПОУЧИТЕЛЬНОЕ СЛОВО КО ВСѢМЪ, РАЗСТРОИВШИМЪ СВОЮ НЕРВНУЮ СИСТЕМУ ОНАНИЗМОМЪ И РАСПУТСТВОМЪ.
Соч. Д-ра ЛОРЕНЦЪ.
Русское изданіе Д-ра Б—а.
цѣна 1 руб.
Эта полезная книга содержитъ множество совѣтовъ, какъ избавиться страдающимъ отъ вредныхъ послѣдствій вышеозначенныхъ пороковъ и возстановить разстроенныя силы и здоровье. Книга эта разрѣшена Москов. Цензурнымъ Комитетомъ.
Складъ изданія только у ОТТО АСПЕРГЕРА ВЪ ЛЕЙПЦИГѢ (Саксонія). Иногородные за почтов. пересылку не платятъ.
(М.) 18—3

ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՍԻԱՅԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅԵՐԵՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Նշանակած երկաթուղի, խմբագրի, հիմնադրի Գաւառ պր 11-ին առաջին անգամ
ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ ՔԱՂԱՔՈՒՄ
Ամենայն տեղեկութիւն կարելի է ստանալ Փիլիպպոսեան փողոց, տուն Ալեքսանդրեան։
Խմբագիր-Հրատարակիչ Ս. Ալեքսանդրեան։
3—1
(089)

ОТКРЫТЪ ПРІЕМЪ ПОДПИСКИ
НА 1897 ГОДЪ
НА НОВУЮ ЕЖЕДНЕВНУЮ ГРУЗИНСКУЮ ГАЗЕТУ

„ЦНОБИСЪ ПУРЦЕЛИ“

Выходитъ ежедневно и послѣ праздничныхъ дней.
Газета «Цнобисъ Пурцели» въ будущемъ 1897 году будетъ выходитъ по значительно разширенной программѣ.
ПОДПИСНАЯ ЦѢНА: на годъ 6 р., на полъ года 4 р. отдѣльные №№ по 3 коп.
ЦѢНЫ ОБЪЯВЛЕНІЙ: обыкновенная строчка на 1-ой страницѣ 10 к. на 4-ой—5 коп.
ДОПУСКАЕТСЯ РАЗСРОЧКА: при подпискѣ 2 руб. и ежемѣсячно по 1 рублю впредъ до пополненія подписной суммы.
Для учителей, учащихся и благотворительныхъ учрежденій
ГОДИЧНАЯ ПЛАТА 5 РУБЛЯ.
Подписчики на 1897 годъ будутъ получат всѣ номера и за этотъ годъ со дня подписки.
Подписка и объявленія принимаются: **въ редакціи, Фрейлинская № 13.**
Иногородные адресуются: **Тифлисъ, редакція газеты „Цнобисъ Пурцели“.**
РЕДАКТОРЪ-ИЗДАТЕЛЬ **Валер. Лев. Гуніа.**
(Ф.) 4—3

ԵԱՐՕԼԵԱՆ ԵՒ ԱԼԻԽԱՆԵԱՆ
ԻՆՔՆԵՇԱՐԺ
ՉՈՐՔՈՒՆ-ՉՈՒՂԱՐԱՆԻ և ՄԵԽԱՆԻԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ
ԹԻՓԼԻՍՈՒՄ
պատիւ ունի յայտարարելու ի գիտութիւն ընդհանրութեան, որ սոյն տարուայ նոյեմբերի 15-ից գործարանում մուցքած է արդիւնաբերութեան նոր ճիւղ, այն է՝
ՇԻՆՈՒՄ Է ՉԱՆԳԱԿՆԵՐ
Ամեն տեսակ մեծութեան, փոքրից մինչև ամենամեծ զանգակների ձուլումը կատարւում է այդ նպատակի համար Ռուսիայից հրաւիրուած փորձառու վարպետների ձեռքով ամենալաւ նիւթերից, որն և հնարաւորութիւն է տալիս գործարանին կատարելագործելու իր գործերի գեղեցիկ յատկութեան համար։
Ինչպէս նոր զանգակներ չինելու, այնպէս և վնասուածները կրկին ձուլելու համար արուած բոլոր պատուէրները կատարւում են ճշտիւ և չափաւոր գներով։
Պատուէրները խնդրում են ուղղել հետեւեալ հասցէով. Въ контору чугунно-литейнаго, механическаго и колокольнаго заводовъ инженеровъ Яралова и Алиханова, ТИФЛИСЪ, Александровская ул., собственный домъ, вблизи вокзала.
(721) 3—2

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
„ՌՕՍՍԻԱ“
Հարթրագոյն հաստատուած 1881 թուին
Ս.-Պետերբուրգում, Большая Морская, № 37.
ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 25.500,000 ՐՈՒԲԼԻ
Ընկերութիւնն ընդունում է՝
ԿԵՆԴԱՆԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Այսինքն զրամագլխի և եկամտի ապահովութիւն ընտանիքի համար, կամ ծերութեան ժամանակ, օժիտ աղջկանց համար, սահմանադիր երեխաների համար և այլն. ատենաին չհատուցա պայմանների. ապահովագրողները մանակցում են բնկ. օգտին։
Սկ. 1-ն յունուարի 1896 թ. «ՌՕՍՍԻԱ» ընկերութիւնը ապահովագրած ունի 35.563 անձ,—91.406,948 րուբլի գումար։
ԴԻՐՔԱԿԱՆ ԴԷՊՔԵՐԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ինչպէս ատենաին անհատների նոյնպէս և տաւարական անճանց, այն է—գործատուններում ծառայողների, բանուորների և այլն նուազեցրած վճարներով՝ հնարին դիվիդենդի, որը վճարներից գուրս է հաշւում։
ՀՐԴԵՒԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ամեն տեսակ շարժական և անշարժ կայքերի (շինութիւնների, միքանաների, ապրանքի, կահ-կարասիքի և այլն)։
ԱԳՐԱՆՔԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
գետային, ցամաքային և ծովային. նաւերի ապահովագրութիւն
Ապահովագրութիւն ընդունում է Ս.-Պետերբուրգում (Большая Морская, соб. д. № 37.) Թիֆլիսում Սերգիևսկի փողոց, № 6, և զանազան քաղաքների գործակալութիւններում։
Նոյնպէս կարելի է ստանալ ապահովագրական տոմսակներ դժբախտ դէպքերից, երկաթուղով կամ շոգենաւով ճանապարհորդած ժամանակ, երկաթուղային կայարաններում և ծովամատոյցներում։
(669) 52—13

Тифлисъ Дов. цензурою 27-го Ноября 1896 г. Տպարան Ա. Մելիք-Շահնազարեանց։ Типогр. А. О. Меликъ-Шахназаріанца, Головинскій просп. домъ Рейтера